

משם ומכאן מארכיון הגולן

ניוזלטר חודשי מאוצרות הארכיון

גיליון מס' 12

כ"ח בכסלו תש"פ | 26.12.2019

עורך: אלישע בן-אבגי

ווחיגי גבעת יואב בביקור בארכיון, דצמבר 2019
צילום: אופק מורדוב

ממדפי הארכיון...

קוראים יקרים,

ארכיון הגולן מסכם החודש את אירועי שנת ה-30 להקמתו. השנה הייתה בסימן- הנגשת חומר ארכיוני לציבור הרחב. במהלך השנה קיים הארכיון מגוון פעולות להנגשת החומר הארכיוני הרב השמור בו, חומר מרתק המספר את סיפור תולדות ההתיישבות בגולן.

השנה הגענו לבתי הספר ולגני הילדים, הוצאנו ניוזלטר חודשי והפצנו כמעט מדי יום פוסטים מרגשים בפייסבוק, הבאנו לכאן מאות מבקרים וערכנו סיורים מודרכים, קיימנו ימי עיון, הצגנו את הארכיון בתקשורת הארצית והמקומית, ברדיו ובטלוויזיה ולסיום- תערוכה שנפתחה לציבור הרחב בשבוע שעבר. על כל אלה ועוד נספר לכם בניוזלטר האחרון לשנה. בתמונת השער בחרנו לשים את תמונת ותיקי גבעת יואב שביקרו אצלנו החודש והבחירה בתמונה היא כיוון שהשנה הבאה היא בסימן תיעוד וותיקי הגולן. אך לפני הכל נאחל מזל טוב לישובים החוגגים.

קריאה מהנה וחג חנוכה שמח

מזל טוב...

ברכות למושב מעלה גמלא!!!
המושב הוקם ע"י תנועת המושבים והחל דרכו בנקודה זמנית בדצמבר 1975. הקמתו באה כתגובה לגינוייה של ישראל באו"ם והשוואת הציונות לגזענות.
תחילה הוקם בתצורת התיישבות המכונה ' מושבון ' (מושב וקיבוץ) ובינואר 1980 עבר המושב לנקודת הקבע.
כיום מונה המושב כ-150 משפחות
מזל טוב מעלה גמלא!!!

מזל טוב...

ברכות למושב שעל!!!

מושב שעל הוקם ע"י תנועת חרות-בית"ר והחל דרכו בנקודה זמנית במזרעת קוניטרה בדצמבר 1975. המושב קם כתגובה לגינויה של ישראל באו"ם וראשי התיבות של שמו: שב עם לאדמתו.

ב-1980 עלה המושב לנקודת הקבע.

כיום מונה המושב כ-70 משפחות

מזל טוב שעל!!!

מזל טוב...

ברכות למושב יונתן!!!

מושב יונתן הוקם ע"י תנועת 'הפועל המזרחי' לזכרו של יונתן רוזנמן ז"ל שנפל במלחמת יום הכיפורים. המושב החל בנקודה זמנית במרום גולן, בינואר 1975. לאחר גינויה של ישראל באו"ם הוחלט לחזק את הישוב ובדצמבר 1975 עבר מושבו לתל פראג'. ב-1978 עבר מושב יונתן לנקודת הקבע. כיום מונה המושב כ-120 משפחות. מזל טוב יונתן!!!

מזל טוב...

ברכות למושב אודם!!

**מושב אודם הוקם ע"י תנועת 'העובד הציוני' בדצמבר 1975 וחבריו
ישבו תחילה בנקודה זמנית סמוך לכפר מסעדה.
המושב הוקם כתגובה לגינויה של ישראל באו"ם בנובמבר 1975.
המושב עבר לנקודת הקבע במאי 1981.
כיום מונה המושב כ-60 משפחות.
מזל טוב אודם!!!**

בשביל מה ארכיון???

מאת: אלישע בן-אבני

את השאלה הזו ישאלו לא אחת אנשים שעיקר עבודתם ועיקר חייהם מתנהלים דרך מחשב, טאבלט, טלפון נייד או מדיה דומה בה יפגשו פחות ניירות או פריטים מוחשיים.

ואם נחשוב לרגע, כמעט כולנו תלויים בחיינו במדיות הללו, מנהלים דרכם את חיינו, שומרים בהם את כל התמונות והמסמכים וכשהמקום במחשב נגמר, אז שומרים על דיסק און קי או בענן. האמצעים הללו נראים לנו טבעיים כיום ולרגע איננו מפקפקים באמינותם או חושבים על הרגע בו יתקלקלו או שהמידע האישי שנשמר בהם, חלילה יעלם. כשאנו פוגשים ארכיון, מבנה אמיתי השומר בתוכו מסמכים, תעודות, תמונות, כרזות ועוד, הוא נראה לכולנו היום כמו דיסק און קי ענק, שלא ממש יכול להיכנס לכיס. אז מה מיוחד במבנה הזה שחשוב לנו כל כך? הארכיון הוא הבית היחיד שמתעד את ההיסטוריה של סביבת חיינו במלואה. זהו המקום שלצד מסמכים ותמונות מקוריות שחלקן אף נסרקו לטובת הנגשה, תמצאו פריטים מקוריים המעידים על תקופות שונות, על תרבויות ואירועים, תמצאו כרזות מקור, שלטים ועוד. המשך →

הארכיון במושב הנוכחי, דצמבר 2019

הארכיון במושב הישן, נובמבר 1997

בשביל מה ארכיון???

מאת: אלישע בן-אבני

הארכיון בימינו מבין את חשיבות הקדמה ואת רצונו של התלמיד או החוקר למצוא חומרים ארכיוניים באינטרנט או לקבלם במייל. על כן הארכיון מבצע פעולות דיגיטציה במטרה להנגיש חומר ארכיוני לקהל גדול ככל שניתן וזאת באמצעות פעולות סריקה מקצועיות המאפשרות תצוגה איכותית של חומר ארכיוני נבחר.

עם זאת, חוקרים לתארים מתקדמים, סופרים ועיתונאים, לא יכולים להסתמך אך ורק על חומר שנסרק לארכיון דיגיטאלי באינטרנט ועל מנת לצפות בחומרים מקיפים יותר, עליהם להגיע אל הארכיון, שם ייחשף בפניהם חומר נרחב יותר ובמדיות מגוונות שיאפשרו להם להפיק תוצר מקצועי במחקר, בכתבה או בעבודת הגמר.

הארכיון הוא מוסד לימודי לכל דבר ועניין. בשונה מספר או כתבה המציגה זווית מסוימת או תמצית של חומר רב, הארכיון מציג את האמת כולה מכל זווית ובכל תצורה. חשוב לשמור על מוסד הארכיון בכל ישוב או רשות ולטפח אותו. זה המוסד שיחזק את הקשר בין אדם למקום ע"י לימוד העבר כבסיס לבניית העתיד, שהלא נאמר: אם אין עבר- אין מחר.

שנת ה-30 לארכיון בסימן: הנגשה לציבור

ארכיון הגולן שהוקם ב-1989, ציין השנה את שנת ה-30 להיווסדו

במגוון פעולות ואירועי הנגשת חומר ארכיוני לציבור הרחב.

הארכיון נחשב כיום למשאב המידע הגדול בעולם אודות הגולן. כאן

יוכל כל אדם החפץ ללמוד על הגולן למצוא את מיטב חומרי המקור

המספרים את סיפורו של חבל ארץ זה.

השנה הבאנו את הארכיון לתודעה ציבורית רחבה באמצעות מדיות

רבות ומגוונות: בפייסבוק, בניוזלטר חודשי, באינסטגרם, ברדיו המקומי

ובתחנות רדיו אזוריות ואפילו בטלוויזיה בחדשות 'כאן 11'. קיימנו ימי

עיון מקצועיים וחתמנו את שנת ה-30 בתערוכת 'אמפרה גולנית'.

השנה ביקרו בארכיון מאות אנשים שמתוכם כ-140 איש עיינו בחומר

ארכיוני מסוגים שונים. פורסמו 12 ניוזלטרים חודשיים שחשפו את

הארכיון לתושבי הגולן, הגענו לראשונה אל בתי הספר היסודיים ואל גני

הילדים והפכנו לראשונה את הארכיון לאתר תיירות אליו מגיעות

קבוצות מרחבי הארץ לסיורים מודרכים. קלטנו ארכיונים חדשים

מישובים וארגונים בגולן והנגשנו לציבור מחומרי הארכיונים השונים

המצויים אצלנו.

כנס מזכירות ישובים

סיור מודרך לדיירי בית בכפר

ביקור תלמידי ביה"ס 'אביטל'

046963290

עשו לנו לייק בפייסבוק

פניות הציבור :

archive@gri.org.il

שנת ה-30 לארכיון בסימן: הנגשה לציבור

השנה קלטנו לשורותינו חמישה עשר מתנדבים שהשתלבו בעבודת הארכיון. שיעה מתנדבים הם תושבים ותיקים בגולן מישובים שונים, שיעה נוספים הם תלמידי תיכון 'נופי גולן' שמתנדבים במסגרת פרויקט 'מחויבות אישית' ולראשונה קלטנו לשורות הארכיון סטודנטים המתנדבים תמורת מלגה של 'מפעל הפיס'. קלטנו שלושה סטודנטים רציניים ונמרצים שכבר נכנסו לעניינים ומפיקים תוצרים נפלאים. ברשות הארכיון אמצעי מדיה המשמשים להנגשת חומר ארכיוני לציבור ובתוך כך: מצלמות, סורקים משוכללים ומכשירים להמרת קלטות ווידאו וקלטות שמע לקבצי מחשב. המתנדבים עוברים הכשרה על הפעלת אמצעים אלה ומשתלבים בתהליכי הדיגיטציה וההנגשה לציבור. כדי לחזק את הקשר של הציבור בגולן לארכיון וכדי לשמור על קיומו לעדי עד, הוקם השנה 'פורום ידידי ארכיון הגולן' המורכב כולו מתושבי הגולן הפועלים בהתנדבות למען חיזוק מעמד הארכיון ולביסוסו כמרכז ללימוד מורשת ההתיישבות בגולן.

הדרכה בבית"ס 'אביטל'

תיעוד ראשוני עין זיוון

תיעוד אירוע יום השנה לשביתת הרעב בגמלא

שנת ה-30 לארכיון בסימן: הנגשה לציבור

תיעוד השקת הספר 'היהודי הראל-ביוגרפיה'

גיוס סטודנטים למלגה תמורה עבודה בארכיון-מכללת אוהלו

תיעוד פרויקט "בעקבות לוחמים"

גיוס תלמידי תיכון להתנדבות

תיעוד מפגש לוחמי תל פ'אחר

יום עיון לקראת יום הזיכרון

פרויקט תיעוד ראשוני הגולן

מאת: אלישע בן-אבגי

לאחר שנים רבות בהן הנושא לא זכה לקשב הראוי ובחלוף השנים חלק מוותיקי וראשוני ההתיישבות בגולן, הלכו לעולמם לצערנו, החלטנו השנה בארכיון לקחת יוזמה ולצאת ולתעד את סיפורם של הוותיקים, אלה שבזכותם הגולן פורח, אלה שבזכותם הוא מיושב וממשיך לקלוט תושבים חדשים.

לא היה לנו תקציב לכך וכל הניסיונות לגייס תקציב לפרויקט, טרם זכו למענה, וכמו שכולכם מבינים, הזמן משחק כאן תפקיד חשוב. אז לצורך היוזמה גייסנו מתנדבים, וותיקים לצד סטודנטים ממכללת 'אוהל' ויצאנו לדרך.

המתנדבים ריכזו שמות של וותיקים מכל ישוב, עברו הדרכה בארכיון על עריכת תחקיר וכתיבת שאלות לראיון, אספו חומרים ארכיוניים, למדו כיצד לצלם במצלמת ווידאו והחלו לתאם פגישות עם וותיקים ולתעד ראיונות.

תיעוד ראשוני עין זיוון

ביקור ותיקי גבעת יואב בארכיון הגולן

פרויקט תיעוד ראשוני הגולן

מאת: אלישע בן-אבגי

כן, ללא תקציב נוסף ועם הרבה רצון והבנת החשיבות של התיעוד הצלחנו כבר לייצר תוצרים כמו תיעוד ווטיקי עין זיוון וראשוני נווה אטי"ב ופנינו לעוד תיעודים שכאלה בשנה הקרובה, אך נזדקק למשאבים.

השנה הקרובה תהא בסימן- תיעוד ווטיקי הגולן. נאחל שהשנה נזכה לתמיכה לפרויקט ועד אז, נאחל הצלחה לצוותי המתנדבים שעושים עבודת קודש.

תיעוד אריה מוסקוביץ, ממקימי נווה אטי"ב

תלמידי תיכון 'נופי גולן' המתנדבים בארכיון, שוקדים על איסוף חומר ארכיוני לקראת תיעוד ראשוני.

תערוכת 'אפמרה גולנית'

ארכיון הגולן בחר לסכם את אירועי שנות ה-30 להקמתו בתערוכת אפמרה גולנית בה מוצגים לציבור שלל כרזות, סטיקרים, שלטים, אמצעי פרסום שונים לאירועים קהילתיים, אתרי תיירות והפגנות בימי המאבקים ועוד. הללו נאספו במשך שנים רבות בארכיון וכעת בחרנו להוציא כמה פריטי אפמרה נבחרים שבהחלט ירגשו את הציבור בגולן ואת המבקרים מרחבי הארץ והעולם כולו. התערוכה היא הצצה לעולם המרתק של הארכיונים שבין כותליהם נמצאת היסטוריה שלמה וחשובה שהיא הסיפור של כולנו.

אוצר התערוכה הוא אלישע בן-אבגי ומעצב התערוכה הוא אופק מורדוב, סטודנט ממכללת 'אוהלו' המתנדב בארכיון. התערוכה מוצבת בארכיון הגולן שבמכון שמיר למחקר ופתוחה לקהל הרחב החל משבוע זה למשך ארבעה חודשים בימים א'-ה' בין השעות 08:00-15:00. הכניסה חופשית. בואו בשמחה.

חוגים חנוכה בגולן

מכנים לביבות וסופגניות במושב קשת,
בנקודה הזמנית בחושניה, דצמבר 1976

הדלקת נרות חנוכה בכפר חרוב, דצמבר
1998

חג חנוכה שמח

מסיבת חנוכה בבית"ס 'גמלא' בקצרין, דצמבר 2004

